

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות
ועדת האתיקה הארצית

יו"ר ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד מנחם מושקוביץ

פרקליטת ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד שלי ואקנין-אדם

ממונה ועדת האתיקה הארצית:
עו"ד אסנת בכר

מרכזת בכירה ועדת האתיקה הארצית:
גב' דורית אדר

עורך ראשי: שחר שחר
עיצוב גרפי: תמר בן שבת

| תוכן העניינים:

דברי פתיחה יו"ר ועדת האתיקה הארצית,
עו"ד מנחם מושקוביץ | עמ' 3

מאמר יו"ר ועדת האתיקה מחוז דרום,
עו"ד אורית סער | עמ' 6

איך הגיע ויכוח על שימוש בחניה לשולחן
ועדת האתיקה? | עמ' 10

גם עשר שנות השעיה מהמקצוע לא
הרתיעו עורך דין | עמ' 14

מאבטח משמר בית המשפט נאלץ להתערב
בגלל הפרה בוטה מצד עורך דין | עמ' 15

מדוע פסלה ועדת האתיקה מיזם העברת
תיקים בין עורכי דין? | עמ' 16

איך הסתיים סכסוך הירושה בין אחים
שנדרש להתערבות אתית? | עמ' 21

מתמחה לא התאפק וחתם על מסמך
כעורך דין מספר שעות לפני טקס
ההסמכה | עמ' 24

פירוט החלטות ועדת שכר טרחה | עמ' 25

יו"ר ועדת האתיקה הארצית,
עו"ד מנחם מושקוביץ

חברות וחברים יקרים,

מצ"ב הגיליון החדש של כתב העת "אתיקה מקצועית" מס' 69 - אפריל 2020. בהמשך למסורת החשובה מוגשות לכם בגיליון זה מקבץ שאלות ותלונות שהגיעו בחודשים האחרונים לשולחנה של ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין.

לאור המצב ומשבר נגיף הקורונה מצורפות החלטות ועדת האתיקה הארצית בעניין אימות תצהירים ואימות תצהירים בהיוועדות חזותית. נקווה לחזור לשגרה בהקדם בריאים ועם כוחות מחודשים.

עיון בגיליון זה יאפשר לכם להיחשף לנושאים הצפים ועולים במהלך עיסוקכם במקצוע עריכת הדין ויסייע לכם במתן תשובות לשאלות ולהתלבטויות בבואכם לעסוק בתיק או בסוגיה משפטית.

כמו כן, לא פחות חשובה עבורכם הידיעה אודות המקרים בהם חרגו עורכי דין בהתנהגותם, בהתנהלותם וביחסם מול לקוחותיהם, בהתייחסותם מול שופטים בהיכלי המשפט ואף, מול הקולגות שלכם. עיון בהחלטות ועדת האתיקה הארצית יפתח עבורכם צוהר חשוב ויסייע לכם להקפיד הקפדה יתרה על כללי האתיקה, המסייעים לשמירה על כבודו של המקצוע החשוב שכולנו עוסקים בו.

לצד זאת, חשוב שתדעו כי במהלך השנתיים האחרונות, מאז תיקון כללי לשכת עוה"ד (פרסומת), כלל הפניות (שאלות ותלונות) בענייני פרסומות טופלו על ידי ועדת האתיקה הארצית, זאת על מנת לקבל החלטות עקרוניות ולהטמיע את החידושים שיהיו מדיניות חדשה בנושא. בשנה הראשונה ואף לאחריה, נהגה ועדת האתיקה הארצית בסלחנות ומקום בו עו"ד תיקן את ההפרה לאחר פניית הועדה אליו, לא נפתח כל הליך משמעתי כנגדו. משהתגבשו הכללים והוטמעו בהחלטות שפורסמו בגיליונות האחרונים, הושבו ענייני הפרסומת לטיפולן של ועדות האתיקה המחוזיות והנכם מוזמנים לפנות אליהן בכל שאלה והתלבטות בעניין טרם יציאה בפרסום, לעיין במחלטות ולתקן פרסומים בהתאם.

כמו כן, עיונכם בגיליון זה בנושא התנהגות והתבטאויות עוה"ד בביהמ"ש ובכתבי טענות יחשוף אתכם למקרים בהם פנתה הנהלת בתי המשפט לוועדת האתיקה במקרים חריגים בהם התבטא/התנהג עו"ד באופן בלתי נאות. ועדת האתיקה בוחנת כל מקרה לגופו ובנסיבותיו. בכל מקרה, ועדת האתיקה בראשותי שמה לה למטרה ודגל להעלות את קרנו ואת שמו הטוב של עורך הדין בעיני הציבור ובוחרת לנהוג בחומרה כלפי עורכי דין המתנהגים באופן שאינו מכבד ואינו הולם את המקצוע.

אוסף ואצין, כי ועדת האתיקה מתמודדת עם תלונות רבות המוגשות אליה ככלי לניגוח והשפעה על הליך משפטי שמתנהל בין הצדדים. הדבר ניכר בעיקר בהליכים בביהמ"ש לענייני משפחה, בהם האמוציות משמשות לעיתים שחקן מרכזי. לצערי הרב, יש לא מעט עורכי דין המשתפים פעולה עם לקוחותיהם ו/או אף מנחים אותם לפעול בדרך של תלונה, במקרים בהם אין המדובר בעבירות אתיות מובהקות אלא סכסוך קשה וארוך בין בני זוג, ועושים שימוש בכל כלי העומד לרשותם כדי לפגוע בצד שכנגד כשעוה"ד המייצג נמצא בתווך. אבקש להימנע מפעולות מסוג זה.

אני מקווה שגיליון זה יעניק לכם ארגז כלים משמעותי בהתמודדות היומיומית בסוגיות שונות ויסייע לכם בשמירה על כללי האתיקה.

אתם מוזמנים לפנות לוועדת האתיקה הארצית בכל שאלה ועניין.

בברכה,

מנחם מושקוביץ, עו"ד

ועדת האתיקה הארצית

החלטת ועדת האתיקה הארצית לעניין אימות חתימה על גבי תצהירים

חברות וחברים יקרים,

ועדת האתיקה הארצית אישרה את החלטה 39/20 בעניין אימות תצהיר בהיוועדות חזותית לגבי לקוח קבוע כהגדרתו בסעיף 14 (ג) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו--1986 ולגבי לקוח המוכר לעו"ד המאמת באופן אישי.

מאז החלטה זו ולצורך מציאת פתרון לאימות תצהיר של לקוח שאינו קבוע, נעשתה עבודת מטה מעמיקה מול משרד המשפטים ויחידת ממשל זמין ברשות התקשוב הממשלתית, בהתאם, אושר תיקון להחלטה 39/20 בוועדת האתיקה הארצית, כאשר הפתרון שגובש הוא התבססות על אימות זהות דיגיטלי, מאובטח ואמין.

המערכת תפעל כך שלקוח יבצע תהליך הזדהות דרך מערכת ההזדהות הממשלתית באתר ממשל זמין. לאחר שזהותו תאוּמת בהצלחה, תבוצע בדיקה מול רשות האוכלוסין וההגירה כדי לוודא כי הלקוח שווה בתחום שטח השיפוט של ישראל בעת ביצוע האימות. במידה והוא יצלח את אימות הזהות ושהותו במדינה תאוּשר, הוא יתבקש להכניס גם את פרטי עו"ד בתוספת מ.ר. ותישלח דוא"ל לעורך הדין המכיל את אימות הזהות ואישור כי הלקוח אכן נמצא בישראל. משמעות אישור אימות הזהות הינה כי אכן קיים אדם בעל הפרטים הרשומים במרשם האוכלוסין, וכי הוא סיפק את הפרטים המזהים הנדרשים לצורך אימות זהותו.

לצורך התחלת תהליך האימות יש להפנות את הלקוח לקישור הבא:

<https://auth.govforms.gov.il/mw/forms/adam@pmo.gov.il>

חשוב לציין, שהאימות הנ"ל צריך להיעשות לגבי כל לקוח לפני האימות החזותי לרבות לקוח קבוע. זה המקום להודות למשרד המשפטים וליחידת ממשל זמין על עבודה מאומצת במיוחד בימים אלו בשביל לספק את הפתרון המתאים. ועדת האתיקה הארצית ולשכת עורכי הדין ערים למורכבות המצב בו אנו נמצאים ושוקרים על פתרונות עבודה מותאמים.

אני פונה לכל החברות והחברים, לכל שאלה ניתן ליצור קשר עם ועדת האתיקה הארצית באמצעות דף הפייסבוק בכתובת: <https://www.facebook.com/etiqaabar/?ti=as> ובמיוחד בימים אלו בהם אני זמין לכל שאלה לטובת החברות והחברים. יובהר, כי ההחלטה המצורפת מהווה תיקון להחלטה הקודמת והיא תחייב את כל עורכי הדין המבקשים לאמת לקוח באמצעות היוועדות חזותית, בין אם מדובר בלקוח קבוע ובין אם מזדמן.

כמו כן אבקש לעדכן, כי לאחר החג ועדת האתיקה הארצית מתכוונת לקיים וובינאר (שיעור מקוון), ביחד עם נציגי משרד המשפטים וממשל זמין, בו תיערך הדגמה של שירות האימות החדש והסבר לגביו ותינתן הזדמנות לשאלות לגבי האימות בהיוועדות חזותית. השיעור יהיה פתוח בחינם לכלל ציבור עורכי הדין.

**בברכת חג כשר ושמח,
בריאות איתנה לכולנו.**

מנחם מושקוביץ, עו"ד
יו"ר ועדת האתיקה הארצית

לקריאת החלטת ועדת האתיקה
לחצו כאן

ועדת האתיקה הארצית

חברות וחברים יקרים,

נוכח התפרצות נגיף הקורונה ולאור הנחיות משרד הבריאות על צמצום מפגשים למינימום הכרחי, אני מוצא לנכון להבהיר סוגיה חשובה אשר שבה ועולה בימים אלו, העוסקת באופן אימות תצהירים מרחוק, שלא על ידי התייצבות בפני עורך הדין.

כידוע, בפעולת אימות החתימה מוטלות על עורך הדין החובות הבאות:

- 1.1 עליו לזהות את המצהיר שבפניו.
- 2.1 עליו לוודא שהמצהיר הבין את הכתוב בתצהיר.
- 3.1 עליו לקרוא את נוסח האזהרה בפני המצהיר, בשפה המובנת לו ולוודא שהבינה.

אבקש לחדד ולהבהיר את האופן בו על עורך הדין לנהוג במידה ונמנע ממצהיר פוטנציאלי לחתום על תצהיר לפי פקודת הראיות:

1. ראשית, המסמך שמוגש כתחליף תצהיר לא יוכתר כ'תצהיר' ועורך הדין לא יציגו כ'תצהיר' אלא כ'הצהרה', 'הודעה' או כל ביטוי דומה לכך.
2. בתחתית המסמך יצוין כי החתימה לא אומתה בפני עורך הדין.
3. עוד יצוין במסמך כי עובר לדיון, יוגש תצהיר כדין.

ראו לעניין זה גם את החלטת ועדת האתיקה הארצית את 4/12 (גיליון "אתיקה מקצועית" מספר 49).
ועדת האתיקה הארצית תעשה כל שביכולתה לסייע לעורכי הדין בהתמודדות היומיומית בימים אלו, אשר גם בהם יש להקפיד על שמירת כבוד המקצוע וכללי האתיקה.
בתפילה להחלמה מהירה ולחזרה לשגרה ברוכה.

בברכת חברים,

עו"ד מנחם מושקוביץ
יו"ר ועדת האתיקה הארצית

יו"ר ועדת האתיקה מחוז דרום,
עו"ד אורית סער

התבטאויות באזור הדמדומים קו הגבול בין סגנון ביטוי להתבטאות שאינה הולמת

"...והלשון צריך שתהא לשון פרקליטים סבירה, ולא לשון השוק, שהרי בכך יתרון הפרקליט המתכתב והמתדיין על יתרון אדם מן השוק הרב את ריבו; שמהראשון נדרשים יתר אחריות, יתר מתינות ויתר שיקול הלשון מאלה הנדרשים מהאחרון." [על"ע 10/81 הוועד המחוזי נ' פלוני, פד"י לו (3) 379].

עריכת דין היא פרופסיה בעלת אופי אתי ורבות דשנו במאמרים ובטורי דעה אודות החובות האתיות המוטלות על עורך הדין ולא בכדי. מקדמת דנא ועוד מימיה הראשונים של ארצנו, ראו בתפקידם של עורכי הדין כמקור לעיצוב התשתית המשפטית של המדינה המתהווה וכך כתב דוד בן גוריון בשנת 1954: **"רמתם המוסרית והאינטלקטואלית של עורכי-הדין בישראל תהיה גורם חשוב בעיצוב המשטר המשפטי וההכרה המשפטית בתוכנו. מקצוע עורך-דין שונה ממקצוע המהנדס, הרופא, המורה וכדומה. עורך הדין אינו כבול למלאכה אחת- ידו בכל ויד כל בו. הוא בא במגע עם כל חוגי הציבור ועם כל עניני החברה, המשק, המדינה והמוסר, והליכותיו של עורך הדין, שיחו והתנהגותו, יחסו ומעמדו, כשרו המשפטי והמוסרי - קובעים לא במעט, דמותו המשפטית והמוסרית של הציבור."** [אברהם וינשל, **"מעמד עורך הדין במדינה ובציבור"**, הפרקליט טז 20, 33 (1959)].

מגמה מעוררת דאגה

בצר לנו אנו עדים למגמה עולה וגוברת של תלונות בגין התבטאויות בלתי ראויות מצד עורכי דין, בין אם במסגרת פועלם כעורכי דין כלפי חברים למקצוע, כלפי הצד שכנגד או כלפי שופטים, רשמים ומותבים בערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות ובין אם במישורים אחרים של חיייהם ובזיקה רופפת למקצוע עריכת הדין.

מושכלות יסוד הן כי **"... יש התבטאויות ויש סגנון, שהם לעולם פסולים ואינם יכולים להלום התנהגותו של עורך-דין במצב כלשהו. כך אין להעלות על הדעת השימוש במילות גידוף ייחשב לאפשרי בנסיבות כלשהן"**. [על"ע 5/85 מרים שמש נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין תל אביב, פ"ד מ (2) 721].

בית המשפט המחוזי בעניין על"ע 10/81 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין תל אביב יפו נ' פלוני, פ"ד לו (3) 379 העלה בפסק דינו את השאלה מהו הסגנון אותו יבור לו עורך הדין בעשותו במלאכתו, משכוחה של אומנות הפרקליטות בפה ובכתב עימם נלחם הפרקליט את מלחמתו "והשאלה בנדון דדן אינה, מה יאמר עורך הדין, אלא איך יאמר את מה שצריך הוא לומר." ו"האיך" לגישת בית המשפט הוא לשון מנומסת ומאופקת, שיש בה כדי לשמור על כבוד האומר, על כבוד מי שהדברים נאמרו כלפיו ועל כבוד מקצוע עריכת הדין.

בתוך כך עולה השאלה מהם גבולות חופש הביטוי של עורכי הדין. ההלכה בה"א הידיעה מפי בית המשפט העליון בסוגיית גבולות חופש הביטוי של עורכי הדין היא על"ע 1734/00 הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב נ' שפטל [פורסם בנבו, 1/1/2002 להלן: "עניין שפטל"].

הכרה בערך חופש הביטוי

בפסק הדין המאלף בעניין שפטל הכיר בית המשפט העליון בחשיבות הערך של חופש הביטוי כחל גם על הדין המשמעותי של לשכת עורכי הדין ובכלל זה הונחו על המדוכה שני ערכים – האחד חופש הביטוי ומצידו האחר של המתנס – השמירה על כבוד המקצוע. האיזון בין שני הערכים הללו מתבצע בהתאם למבחן "הגרעין הקשה" וכך מתארת אותו כב' השופטת (כתוארה אז) מרים נאור:

"לדעתי האיזון בין שני ערכים אלו – חופש הביטוי מחד, והשמירה על כבוד מקצוע עריכת הדין וטוהרו מאידך – נגזר ממידת הקרבה או הריחוק של הדברים שבוטאו למקצוע עריכת הדין. כשאנו נמצאים ב'גרעין הקשה' של העיסוק במקצוע עריכת הדין – כגון הופעות בבתי המשפט – על עורך הדין לנהוג באיפוק ובנימוס ואין הוא יכול לתת דרור ללשונו. ככל שאנו מתרחקים מה'גרעין הקשה' של מקצוע עריכת הדין והפעולות הכרוכות בו ובוחנים את אופן ההתבטאות של עורך הדין במישורים אחרים של חיי, כך המשקל היחסי של חופש הביטוי הולך ועולה." [פסקה 27 לפסק דינה].

מבחן "הגרעין הקשה" היווה את המבחן השולט בכיפה והוא יושם בפסיקותיהם של בתי המשפט ובכלל זה בעניין עמל"ע 48233-08-11 ועדת האתיקה המחוזית של לשכת עורכי הדין תל אביב והמרכז נ' עו"ד אליעד שרגא [פורסם בנבו, 15/02/2012] (להלן: "עניין שרגא"). בשנת 2009 רואיין עו"ד אליעד שרגא לרדיו בנוגע להרחבת לשכתו של אולמרט לאחר פרישתו ואמר: **"האנשים האלה אופטימיים יותר מדי, כי לו היו מעשיים היו דואגים שיגדילו לא את הלשכות העתידיות שלהם אלא את התאים שהם יצטרכו לבלות במעשיהו"**.

בית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כערכאת ערעור על פסק דינו של בית הדין המשמעותי הארצי, דחה את ערעור ועדת האתיקה המחוזית, תוך שיישם את מבחן "הגרעין הקשה":

"על-פי ההלכה הפסוקה, שיקול מרכזי בבחינה האם ההתבטאות מהווה עבירה משמעותית אם לא, הינו זיקתה ל'גרעין הקשה' של המקצוע, היינו: ככל שהזיקה הדוקה יותר, קרי, ההתבטאות כרוכה במקצוע עריכת הדין, או-אז יהא על עורך הדין לנהוג באיפוק ובנימוס כמתחייב ממעמדו; ולהפך – ככל שגדל המרחק ונחלשת הזיקה, או אז יגדל משקלו היחסי של האינטרס בדבר העדפת חופש הביטוי ותגדל הנטייה שלא לראות בהתבטאות כפוגעת בכבוד המקצוע [ראו: על"ע 736/04 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' מזרחי, פ"ד נח (6) 200 (2004)]."

ואכן הלכה למעשה אחר יישום מבחן "הגרעין הקשה" בעניין האמירה הגבולית של עו"ד אליעד שרגא, פסק בית המשפט המחוזי כי **"מכלול הנסיבות, לשון האמירה וההקשר בו נאמרה, מובילים למסקנה כי מדובר באמירה ב'אזור הדמדומים' של הדין המשמעותי, שאף שראויה היא לביקורת עדיין אינה מגעת בהכרח כדי ביצוע עבירת משמעת באופן המקיים עילה להתערב בקביעת שתי ערכאות השיפוט המקצועיות בלשכת עורכי הדין."** [פסקה 20 לפסק הדין].

גבולות חופש הביטוי

לאחרונה ניתן תחת ידו של בית הדין המשמעותי הארצי פסק דין [בד"א 84/8 ועדת האתיקה הארצית נ' עו"ד שמואל אהרונסון, מיום 25/11/2019] שעסק בסוגיית גבולות חופש הביטוי בשלושה מעגלים – התבטאות עו"ד כבעל דין וכעד – התבטאות עו"ד בכתבי טענות – התבטאות עו"ד במסגרת כתבה עיתונאית. ודוק: באשר להתבטאות במסגרת הכתבה העיתונאית יושם מבחן "הגרעין הקשה" ונקבע כי הכתבה פורסמה כשנה לאחר הסכסוך האזרחי בין הצדדים ועסקה בעניין אישי של עוה"ד ללא זיקה ישירה למקצוע ומשכך יש להורות על זיכוי. ויוער, אף

בית הדין היה ער לחומרת ההתבטאויות וציין כי חלק מהאמירות הן קשות ובכלל זה יוחסו למתלונן שקרים, מעשי מרמה ונוכלות והוא אף קרא להוצאתו מהלשכה. יחד עם זאת האופן בו נכתבו, הרקע לדברים וממצאי ביהמ"ש בהליך האזרחי, הטו את הכף לזכותו של עו"ד אהרונסון. לדידי ולעמדתי, מבחן "הגרעין הקשה" נזקק למבחן נוסף שיאזנו.

כללי האתיקה של עורכי הדין מסדירים את כללי ההתנהגות הפרטיקולריים המצופים מעורך הדין כלפי הצד שכנגד [פרק ח' כללים 23-25], כלפי חברו למקצוע [פרק ט' כללים 26-31], כלפי בית המשפט [פרק י' כללים 32-38] וחובת-על הקבועה בכלל 2 לכללי האתיקה המורה לעורך הדין "...לייצג את לקוחו בנאמנות, במסירות, ללא מורא, תוך שמירה על כבוד המקצוע ועל יחס של כבוד לבית המשפט." עם זאת, נקבעו נורמות אתיות המצופות מעורך הדין לאו דווקא בהקשר לתפקודו כעורך דין ומחוץ לכתלי בית המשפט והן מעוגנות בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 [להלן: "חוק לשכת עורכי הדין"] ולפיו: "עורך הדין ישמור על כבוד המקצוע של עריכת הדין וימנע מכל דבר העלול לפגוע בכבוד המקצוע." וסעיף 61 (3) לחוק לשכת עורכי הדין הקובע כי עבירת משמעת הינה "כל מעשה או מחדל אחר שאינו הולם את מקצוע עריכת הדין."

סבורני כי למבחן "הגרעין הקשה" יתרום מבחן "החומרה", תוך שקילת כובד משקלה ורמת החומרה של ההתבטאות למול מדידת המרחק מה"גרעין הקשה". ככל שחומרה ההתבטאות ייחלש ויתעמעם מבחן "הגרעין הקשה" ולהפך.

ומשעסקינן בסגנון, בשיח ובחופש הביטוי של עורכי הדין, ראוי לאזכר את אמנת תרבות הדיון המשפטי [אמנת תרבות הדיון המשפטי, דין וחשבון הוועדה לקידום התנהלות דיונית תרבותית בבתי המשפט, מיום 06/09/2011] שנכרתה בין הרשות השופטת ובין לשכת עורכי הדין עוד בחודש ספטמבר 2011.

בפתח האמנה מצהירים השופטים ועורכי הדין על שיתוף פעולה ביניהם למטרה משותפת של קידום תרבות הדיון, וכך הוצהר:

"תרבות הדיון היא בבחינת "האסתטיקה של האתיקה". היא מגלמת את הפן התרבותי שבמקצוע עריכת הדין ובמלאכת ניהול ההליך המשפטי. ברם, נודעת לה משמעות ערכית הרבה מעבר לכך, בהיותה יסוד מיסודותיו של ההליך ההוגן, ונדבך באמונו של הציבור ברשות השופטת ובשופטיה, בתדמית עורכי הדין ויוקרת מקצוע עריכת הדין בעיני הציבור."

יש לברך על היוזמה ולאמץ את הצהרות השופטים ועורכי הדין למען תרבות דיון משפטי שיאפשר התדיינות עניינית, הוגנת ומכובדת ובכלל זה את הקודים של כללי התנהגות בבית משפט [סעיף ב' 2 לאמנה].

בתוך כך, הוראת סעיף 7 לאמנה מסבה תשומת הלב לכך שקיים קושי ממשי להטמיע את תרבות הדיון המשפטי, ללא תשתית איתנה של חינוך להתנהגות ותרבות שיח, החל מחינוך בבתי הספר ובהמשך בפקולטות למשפטים.

לדידי ניתן גם ניתן לצמצם ולמגר התנהגות שאינה הולמת בכלל ואת התופעה הפסולה של התבטאויות בלתי נאותות מצד עורכי דין בפרט ואף להטמיע את תרבות הדיון המשפטי בקרב עורכי הדין וזאת בדרך של **חינוך לאתיקה**. כבר השמעתי מתחת לכל עץ רענן ומעל לכל במה אפשרית את חזוני והוא - חינוך לאתיקה החל מלימודי המשפטים וקביעת תנאי כי קורס בדיני אתיקה מקצועית של עורכי דין הנו קורס חובה ואף תנאי לקבלת רישיון עריכת דין, עובר בשילוב חובה של הרצאה באתיקה מקצועית בכל השתלמות מקצועית שנערכת בחסות לשכת עורכי הדין, בנושא הרלבנטי להשתלמות וכלה בהשתלמות יומית שתוקדש לאתיקה המקצועית אחת לרבעון ועורכי הדין ידרשו להשתתף בה לפחות אחת לשנה. ואולם עד שחזון אחרית הימים [בגרסת חז"ל] שלו אני מייחלת יתממש, אנו, חברי ועדות האתיקה המחוזיות, ועדת האתיקה הארצית וחברי בתי הדין המשמעתיים, נפיץ את משנת האתיקה בקרב חברינו עורכי הדין למען תדמית המקצוע לה שואפים עורכי הדין והיא - יושר, הגינות, נאמנות ומסירות ומתוך חתירה לחיזוק האמון המוסרי של הציבור בעורכי הדין.

יחסי עו"ד-לקוח

סכסוך שכ"ט

התלונה: את המתלוננת ייצג עו"ד בתביעה נזיקית עקב תאונה ובה הוצע לה פיצוי בסך 6,000 ש"ח. המתלוננת פנתה להתייעץ עם עו"ד אחר (הנילון) שלטענתה הבטיח להשיג לה פיצוי גבוה יותר (10,000 ש"ח) ע"י הגשת תביעה והיא תשלם אגרה, אם תזכה לפיצוי נמוך תשלם לו רק 1,000 ש"ח שכ"ט. בסופו של יום המו"מ הניב הצעה של 8,800 ש"ח ולא כפי שציפתה. לטענתה, משלב זה עוה"ד לא השיב לפניותיה, לא נתן לה את המסמכים ולא מגיע לו שכ"ט כפי שדרש. הנילון טען כי מדובר בניסיון התחמקות משכ"ט שהוא זכאי לו כדין וכי המתלוננת סירבה לשלם 700 ש"ח אגרה, כך שההצעה הושגה מבלי שהוגשה תביעה. עו"ד נוסף שהיא שכרה את שירותיו התפטר מיד עם קבלת המסמכים לידיו.

ההחלטה: המתלוננת לא הציגה כל ראיה המצביעה על קיומה של עבירה אתית. מאחר והמסמכים הועברו לעו"ד חדש שהתפטר אף הוא, הרי שהטענה לעיכוב מסמכים לא עומדת לה. התלונה נגנזה על הסף.

[מספר החלטה את 130/2019].

רשלנות מקצועית

התלונה: בין המתלונן לשכנו הצמוד נתגלע סכסוך, שנבע בעיקר משימוש השכן ברחבה מול חלון בית המתלונן לחניית רכבו. בעקבות כך, המתלונן ואשתו הופנו לנילון שתואר כמי שבקיא ביותר בתחום המקרקעין ובתים משותפים על מנת שייצגם בשתי עילות תביעה עיקריות והן: האחת- התבקש צו מניעה קבוע שיאסור על השכנים להחנות את רכבם שם וכן פיצויים. השניה - נתבקש צו הריסה או פיצויים בגין בנייה בלתי חוקית והפרת חובה חקוקה כלפי התובעים, אשר כתוצאתם לא ניתן לרשום את המבנה כבית משותף. במהלך ניהול ההליך התבררו טענות התובעים כלא מדויקות ולא נכונות ונדחו בפסק דין מפורט. המתלונן טוען לייעוץ וייצוג לקוי בכך שהנילון הטעה את המתלונן לחשוב שלתביעה יש סיכויים גבוהים להתקבל וכי הנתבעים "ימהרו להתפשר". לטענתו, הנילון הסתיר ממנו שני מסמכים חשובים שאם ידע עליהם היה מתייתר ההליך וכמו כן, ביקש ממנו שיתקין מצלמות אבטחה כדי לתעד את השימוש בחנייה, אך לבסוף לא הוגשו הסרטים לביהמ"ש. בנוסף, הנילון לא הכין את השמאי כראוי לחקירה והתיק נוהל בחוסר מקצועיות ובדיעבד נודע לו שהנתבעים פנו לעוה"ד הנילון בבקשה לפשרה (משיכת התביעה ותשלום הוצאות לנתבעים), אך זה סירב מבלי להתייעץ לפני עם המתלונן.

ההחלטה: התלונה עוסקת ברשלנות מקצועית לכאורה, של הנילון ובפני המתלונן עומדות ערכאות משפטיות אזרחיות שיוכלו לאמוד את נזקו (אם נגרם כזה). הוועדה החליטה על גניזת התלונה.

[מספר החלטה את 114/19]

רשלנות מקצועית

התלונה: המתלוננים פנו לנילון על מנת שייצגם בתובענה לפי חוק זכויות יוצרים, אז גילו כי הנילון לא הגיש כתב הגנה ופנו אליו בעניין. הנילון תירץ את העובדה שלא הגיש והבטיח שיגיש אולם חלף זמן מה עד שהוגש כתב ההגנה וזאת, לאחר שב"כ הצד שכנגד הודיע כי יפנה לבקשת פס"ד בהעדר הגנה. כמו כן, הנילון לא הגיש תגובות ומענה לשאלונים וגילוי מסמכים והתובעת הגישה בקשה למחיקת כתב ההגנה של המתלוננים לפי תקנה 122 לתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד-1984. המתלוננים נדרשו להגיב ומשלא הגיבו במועד, הורה בית המשפט פעם נוספת על הגשת תגובה שאם לא כן ייחשבו המתלוננים כמסכימים לבקשה. התובעת הודיעה

כי המתלוננים לא פעלו בהתאם לצו בית המשפט, והעבירו מכתב עם גילוי מסמכים כללי שאינו ערוך כדין והתעלמו מהצו לגילוי מסמכים ספציפיים. במהלך דיון הורה ביהמ"ש על מתן מועדים נוספים לנילון, כאשר גם במועדים אלו לא פעל הנילון. הוגשה על ידי התובעת בקשה נוספת למחיקת כתב ההגנה בשל התעלמות המתלוננים מהמועד המוארך. הנילון הגיב וביקש ארכה נוספת ובית המשפט נעתר לבקשתו להאריך את המועד פעם נוספת. בסופו של יום ולאחר אינספור ארכות, הורה ביהמ"ש על מחיקת כתב ההגנה, אז גם ניתן פס"ד לטובת התובעת. המתלוננים הגישו בקשה לביטול פסק הדין באמצעות עורך דין שונה, והטענה העיקרית שעמדה בבסיס בקשתם היא רשלנותו של הנילון אשר לא פעל בהתאם להחלטות בית משפט ביחס להליכים המקדמיים. ביהמ"ש דחה בקשתם. המתלוננים מציינים כי הנילון גרם למתן פסק הדין נגד המתלוננים, בכך שזלזל בהחלטות בית המשפט ולא ערך תצהיר גילוי מסמכים כדין, הם המציאו לנילון כל חומר שנתבקש על ידו, אך הוא לא פעל בהתאם להחלטות שיפוטיות, פעמים רבות התחמק מהם, לא ענה לטלפונים שלהם, פעל על דעת עצמו ולא הודיע להם דבר על ההליך. המתלוננים תיארו נזקים רבים שנגרמו להם כתוצאה מהתנהלותו של הנילון. הנילון טוען כי המתלוננים "אשמים" וב"כ התובעת וכן, טען כי הציע להם להגיש ערעור אך הם בחרו להחליף ייצוג. כמו כן, ציין כי לא קיבל בתיק כל ש"ט וייצג אותם בהתנדבות מאחר והם ידידים טובים. ועדת האתיקה המחוזית בחרה לגנוז את התלונה בהעדר ראיות.

פסק דינו של בית המשפט קבע כי המתלוננים (וכפועל יוצא מזה – הנילון אשר פעל בשמם וייצג אותם) לא פעלו על פי החלטות שיפוטיות, ולא הגיבו לבקשות ולהודעות שהוגשו על ידי התובעת, ומשלא ניתנה התייחסותם, לא נותרה לו ברירה אלא למחוק את כתב הגנתם של המתלוננים.

ההחלטה: תגובתו של הנילון לא נתנה מענה להתעלמותו מהחלטות שיפוטיות, וכלל לא ניתנה התייחסות לטענות המתלוננים כי הנילון לא השיב לפניותיהם. הוועדה החליטה על העמדה לדין משמעת.

[מספר החלטה 148/18]

רשלנות מקצועית - הפסקת ייצוג

התלונה: המתלונן שכר את שירותיהם של שני עורכי דין לצורך ייצוג משפטי בהליך נגד אשתו. זאת, לאור המלצה שקיבל המתלונן מחברו על נילון א' כעורך דין הבקיא בתחום דיני המשפחה. המתלונן חתם על הסכם שכ"ט ושילם מקדמה וכן, חתם על ייפוי כוח לנילונים.

לאחר מספר ימים, פנה המתלונן אל הנילונים בבקשה להפסיק את הייצוג ושלא להמשיך את הגשת הבקשה. אולם, בשלב זה הנילונים טענו כי הבקשה כבר הוגשה לבית המשפט, ורק לאחר מכן הודיעו לבית המשפט על הפסקת הייצוג של המתלונן בהליכים המשפטיים. לאחר הגשת הבקשה, פנה המתלונן לנילונים לצורך החזר שכה"ט ששולם מראש, שלח מכתב מטעמו ואף הגיש תביעה להשבת כספי שכר הטרחה ששילם בטענת הטעיה ומצג שווא. המתלונן טען כי גילה שדיני משפחה אינם תחום העיסוק העיקרי של הנילון וכי "אולץ" לחתום על הסכמי השכ"ט הראשון והשני לאחר שעורך הדין ניצל את נסיבות העניין. כן הוסיף, כי במהלך הפגישות קיבל מהנילונים הנחיות מוזרות בנוגע לאשתו, כגון: "לשים לאשתו מנעולים על הרכב", "להחביא את הרכב", "לסגור את כל חשבונות הבנק" ו"אפילו קיללו אותה בלי סוף (אולי כדי "לחמם" אותי עליה)" וכן, כי לא הגישו בקשה במועד למרות הבטחתם שיגישו, וכשהגישו היה זה עם שגיאות.

ועדת האתיקה המחוזית מצאה כי מדובר בתלונה שמקורה במחלוקת שכר טרחה אזרחית בין המתלונן לבין הנילונים על רקע חוסר שביעות רצון מהייצוג ובקשת המתלונן להפסיקו, והתלונה נגנזה בהעדר עבירה. הנילונים טענו, כי התלונה הוגשה לאור החלטת בית המשפט לחייב את המתלונן בהוצאות משפט לטובת הנילונים – דבר שמעיד לטענתם "כאלף עדים בדבר כנות תלונתו ואמיתות טענותיו" ודחו את טענות המתלונן.

ההחלטה: טענות המתלונן לא נתמכו בראיות וממילא אף לא הצביעו על ביצוע עבירה אתית. מדובר במחלוקת שכ"ט שדינה להתברר בערכאות המתאימות כפי שנעשה בפועל. התלונה נגנזה בהעדר עבירה. [החלטה מספר את 98/1]

רשלנות מקצועית וסכסוך שכ"ט

התלונה: המתלוננת ובעלה יוצגו על ידי הנילון בתביעה שעניינה ליקויי בנייה. על פי הסכם שכ"ט בין המתלוננת לבין הנילון שכה"ט עמד על סך של 15,000 ש"ח וכן 1,000 ש"ח עבור כל ישיבה. לטענתם, הנילון הטעה אותם ביחס לתחומי עיסוקו, הגיש את התביעה וטעה לעניין הסמכות המקומית, דבר שעיקב את התביעה. עוד טענו, כי הוא דרש אגרה גבוהה מזו שנדרש לשלם, שגה בצירוף חו"ד מומחה, לא הגיש כתב תביעה מתוקן במועד ולאחר שהושתו עליהם הוצאות, העבירו לו את ההוצאות בתוספת מע"מ מבלי שידעו שאין צורך בכך והוא לא השיב להם את ההפרש, גבה מהם כ-5,000 ש"ח מעל המוסכם ובסופו של יום, נאלצו לקחת עו"ד חדש דבר שהוסיף להם עלויות. כלל הטענות הועלו גם במסגרת תביעה כספית שהגישו המתלוננים כנגד הנילון.

ביהמ"ש קבע בפס"ד, כי ההחלטה על הגשת התביעה לבימ"ש מסויים היתה בשיקו"ד מקצועי ואין בה התרשלות, כך אף ביחס לטענות נוספות של התרשלות אשר נדחו על ידי ביהמ"ש. ביהמ"ש פסק לעניין שכר הטרחה ואף התייחס לטענתה של המתלוננת לעניין מצגיו הכוזבים של הנילון בדבר תחום עיסוקו ועוגמת הנפש שנגרמה לה ופסק, כי בגין עוגמת הנפש יש לפסוק לטובת המתלוננת סך של 1,500 ש"ח. פסק הדין שניתן עמד בסתירה לטענות המתלוננת. טענות המתלוננת כי נגבו ממנה כספים ביתר על ידי הנילון, אינן נכונות. אלו הועלו בתביעה ונדחו על ידי בית המשפט.

ההחלטה: לאור הכרעת ביהמ"ש בנדון, ניכר כי אין מקום לבירור נוסף של העניין בפני ועדת האתיקה ומדובר בתביעה כספית שדינה להתברר בפני ערכאה שיפוטית מתאימה, כפי שאכן נעשה בפועל.

[מספר החלטה את 77/19]

עורך הדין והצד שכנגד

התנהגות בלתי הולמת

התלונה: המתלוננת עובדת בחברה אותה מייצג הנילון. לדבריה, הנילון גרם לפיטוריה לאור האופן בו ייצג את החברה מולה ובאמצעותו מנעו ממנה זכויות עובד. לטענתה, הוא ניצל את מעמדו כעו"ד, עבר על החוק ועודד את החברה (הלקוחה שלו) לפעול נגד המתלוננת. עיקר טענתה היא שלא הועברו אליה דמי הפיצויים במועד והיא מטילה את האחריות לכך על הנילון בטענה שעשה זאת בזדון והוא מחוייב כלפיה שתקבל את הפיצויים במועד. הנילון השיב לוועדה המחוזית בצורה מפורטת ביותר וממנה עולה שהן החברה והן הנילון פעלו באופן ראוי תוך תמיכת העובדות בראיות.

ההחלטה: הוועדה לא מצאה כל חשש לביצוע עבירה אתית. יתרה מכך, פנייתיה של המתלוננת הן אל הנילון ואל החברה (ואף לוועדת האתיקה) מלוות באיומים אינספור והכפשות ללא כל תימוכין להאשמותיה. המתלוננת לא תיארה כלל עובדות המקימות חשד לביצוע עבירה אתית על ידי הנילון. הנילון אינו חייב לה פיצויים והוא אף לא מחוייב להעביר אותם אליה. ככל שהנילון פועל בשם מרשתת וכעולה מתגובתו חזקה עליו כי הדבר נעשה לטובת מרשתת. התלונה נגנזה על הסף בהעדר עבירה אתית.

[מספר החלטה את 137/2019]

התבטאויות

התלונה: המתלונן הינו תובע בתיק המתנהל בבית משפט. הנילון הינו ב"כ הנתבעת. המתלונן מלין על התבטאויות של הנילון במסגרת כתבי בי-דין שהגיש לביהמ"ש, כגון: "התנהגותו החוצפנית סרת הטעם והפתטית של התובע"; "התובע שם למרמס ברגל גסה את החלטות מותב נכבד זה"; "בקשותיו ההזויות של התובע"; "משקר במצח נחושה מבלי למצמץ בבקשתו [...] ואינו מזהיר בבקשתו כי מתנהל הליך פעיל באותו ענין גופא". בתגובתו ציין הנילון, כי דווקא המתלונן הוא זה אשר משתלח בהתבטאויות שאינן ראויות והנה רק לאחרונה נידון המתלונן בבית הדין המשמעתי הארצי לקנס ואזהרה "עקב השתלחויות חסרות רסן" כנגדו, וכי ציטוטיו, כפי שהובאו בתלונה, הוצאו מהקשרם.

ההחלטה: התבטאויות הנילון כלפי המתלונן, כפי שהובאו בתלונה, אינן עולות בקנה אחד עם ההתנסחות המצופה מעורך דין. עורך דין הינו פקיד בית המשפט על כל המשתמע מכך, ועליו לנהוג באופן מכבד ומרוסן כלפי עמיתיו למקצוע, ובכלל זאת, דרך התבטאותו בכתב ובעל פה. יחד עם זאת, אף אם ההתבטאויות קשות ומוטב היה לו נוסחו אחרת, הן אינן חוצות את הרף העולה כדי עבירת משמעת (ור' לעניין זה על"ע 4444/99 הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בירושלים נ' וינוגרד, פ"ד נה (5) 908 התלונה נגנזה עם הערה לעוה"ד.

[מספר החלטה את 112/2019]

אתיקה מקצועית

התבטאויות

התלונה: תלונה כנגד ב"כ הצד שכנגד במסגרת הליכים משפטיים בין בני זוג. לטענת המתלונן, לאחר אחד הדיונים יצאה הנילוה מן האולם וצעה אחריו במסדרון: "סוחר סמים". המתלונן צרך תצהיר מטעמו ותצהיר מטעם בתו שאישרה את האמור. וכן, ציין מספר שמות של עובדי ביהמ"ש שלכאורה שמעו את הדברים, אך ללא תמיכה ראייתית בעניין.

הנילוה טענה כי מדובר בסכסוך עתיק ואלים בין המתלונן לגרושתו, שכעת הגיעה לכדי תלונה נגד ב"כ האשה. לטענתה, הוא זה שצעק אליה "עבריינית" והיא השיבה: "מי שעוסק בהברחות לא חוקיות לא יכול לבוא לאנשים אחרים ולבקר אותם על מעשיהם". לדבריה, אמירה זו מבוססת על הודאתו בהליך חלוט.

ההחלטה: מהות התלונה היא בהתבטאות לא ראויה לכאורה מצד הנילוה ואשר נאמרה במסדרון ביהמ"ש אך מוכחשת ע"י הנילוה. לא נמצא שקיימת תשתית ראייתית מספקת להעמדה לדין ונראה כי גם לא קיים עניין ציבורי בתלונה זו. התלונה נגנזה עם הערה לנילוה כי תקפיד על לשון מכובדת בעתיד.

[מספר החלטה את 140/19]

התבטאויות - הקלטת עו"ד

התלונה: ועדת האתיקה במחוז תל אביב הגישה תלונה, לפיה הקליט הנילוה את ב"כ הקובלת. לתלונה צורפה בקשתו של הנילוה למחיקת ערעור שהוגש כנגדו, ממנה עולה כי הנילוה הקליט שיחה טלפונית עם ב"כ הקובלת וצירף את התמליל לבקשתה. לטענת הנילוה מדובר בתוכנה פנימית בטלפון הסלולרי של הנילוה המקליטה שיחות עם גורמים מסוימים. הנילוה לא טען כי ההקלטה נעשתה ע"י הקובל או בידיעתו.

ההחלטה: ועדת האתיקה הארצית פרסמה בעבר החלטה ולפיה, עשיית שימוש באפליקציות המקליטות שיחות מהווה הקלטה אסורה לפי כלל 22 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986 (החלטה את 90/15). הנילוה הינו עו"ד בהשעיה למשך למעלה מ-10 שנים הקרובות, המשיך להתבטא בביטויים קשים, מעליבים ובלתי מקובלים כלפי הקובלת וב"כ. הוועדה החליטה כי למרות ההשעיה הארוכה, לא ניתן להתעלם מהתנהגות הנילוה ויש להעמידו לדין גם על עניין זה.

[מספר החלטה: את 218/18]

עורך דין בהשעיה

אימות חתימה על גבי מסמכים בעת השעיה

התלונה: תלונה כנגד עו"ד מושעה ונגד עו"ד נוספת, שקיבלה מהמושעה תיקים לטיפול. המתלוננת, רשמת ברשם המקרקעין, מלינה על כך, כי למרות שהנילון מושעה, הוא חותם על שטרי מכר, כאשר הנילונה מאמתת חתימתו חרף ידיעתה המפורשת שהוא מושעה.

הנילון טען, כי חתם על השטרות כמיופה כוח של הצדדים לעסקה טרם ההשעיה ולאחריה העביר את התיקים במלואם לטיפול של הנילונה 2, עימה אין לו קשר כבר שנים והיא היתה אמורה לדאוג להעברות. הנילונה טוענת, כי אין לה קשרי עבודה עם הנילון והיא קיבלה את התיקים לביצוע העברות בטאבו ואלו נחתמו על ידי הנילון עוד בעת העסקה וטרם ההשעיה. היא, לטענתה, רק אימתה את החתימה לאחר שקיבלה מלשכת המקרקעין דחייה בשל החתימה של הנילון, טיפלה בנושא והעבירה שטרות עם חתימת בעלי הזכויות.

ההחלטה: מבדיקת הראיות עולה כי הנילון חתם טרם השעייתו באמצעות ייפוי כוח בלתי חוזר על שטרות להעברת זכויות במקום הצדדים לעסקה ואולם, במועד חתימתו על שטרות המכר הוא היה בעיצומה של תקופת ההשעיה ולמרות זאת חתם על השטרות, שזו פעולה שמיוחדת לעו"ד. בהתאם לכך ולראיות שהוגשו לוועדה, הנילונה היתה מנועה מלאמת את חתימתו של הנילון באותו מועד בידעה כי הוא עו"ד מושעה. הוועדה החליטה על העמדה לדין של שני הנילונים.

[מספר החלטה את 63/18]

אתיקה מקצועית

עורך הדין ובית המשפט

התבטאויות בדיון

התלונה: פנייה מטעם הנהלת בתי המשפט ואליה צורף פרוטוקול דיון המעיד כי התקיים דיון סוער בביה"ד, כאשר התנהלותו של הנילון חרגה לכאורה מגבולות הסביר. מהפרוטוקול עולה עוד, כי מאבטח בתי המשפט נאלץ להיכנס לאולם להורות לצדדים להירגע ונשאר באולם לאורך הדיון. בשלב מסוים ניתנה החלטת ביה"ד במסגרתה ציינה הרשמת כי אינה מצליחה להרגיע את הרוחות באולם, למרות נוכחותו של המאבטח, והיא מורה על הפסקת הדיון והפנייתו של הנילון להגיש בקשה מסודרת בכתב.

הנילון צוטט כמי שאמר: **"ציפיתי לסתימת פיות זו, ואני מקליט ומודיע לגברתי שאני מקליט את הדיון כעת. גבירתי יכולה להחליט מה שהיא רוצה".**

המאבטח: "אני מודיע לב"כ הנתבעים שאסור להקליט".

ב"כ הנתבעים: "סתימת הפיות הגיעה בדיוק כשהגעתי לנקודה שהמאבטח הגיע. ההשפלה הזאת של ביה"ד כלפיי לא תעבור בשתיקה והנה היא ממשיכה עם סתימת הפיות הזאת".

כלל 22 (ב) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986 מחייב את עורך הדין להודיע לבית המשפט על רצונו להקליט דיון בבית המשפט, ונקבע כי לא יעשה עו"ד שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת סעיף זה. על פי סעיף 70 (ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 אם עולה הבקשה ע"י בעל דין או פרקליטו שיקול הדעת באשר להקלטת דיון מצוי בידי השופט. סעיף 68' לאותו חוק, קובע כי אף אם אפשר בית המשפט את הקלטת הדיון, לא תיחשב ההקלטה פרוטוקול הדיון. במקרה דנן הנילון לא "ביקש" להקליט את הדיון, אלא "הודיע" על כך לביה"ד, ולא בתחילת הדיון אלא בשלב מאוחר שלו ולאחר חילופי דברים קשים מאד שתועדו בפרוטוקול. הודאת הנילון בפרוטוקול כי הוא מקליט חמורה לכאורה כשלעצמה, כמו גם השפה בה נקט בפנייתו לביה"ד כפי שהיא עולה מהפרוטוקול.

ההחלטה: מדובר בהתנהלות אשר על פי הפרוטוקול עולה לכאורה בגדר עבירה אתית, לרבות הפרה לכאורה של חובת עו"ד לשמור על כבוד כלפי ביהמ"ש, כנדרש בכלל 32 (א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986. מקום בו הנילון כלל לא טרח להגיב לפניית הוועדה ואף לא העביר תגובה סטטוטורית (דבר אשר כשלעצמו יכול להיחשב לעבירה אתית), הרי שהדברים חמורים על אחת כמה וכמה. בנסיבות אלו החליטה הוועדה על העמדה לדין משמעת.

[מספר החלטה את 25/19]

שאלתה:**מיזם להעברת תיקים בין עו"ד**

הפונה מבקש להקים מיזם להעברת תיקים בין חברים כאשר ייחוד המיזם יהיה בתיעוד פרטי הפונה והמקרה. לטענתו איתר צורך בתיעוד של הפרטים הנלווים להעברת תיק מעו"ד אחד למשנהו מאחר ולאורך השנים גילה כי הפנה תיקים רבים רק כדי למצוא בשלב מאוחר יותר כי עורך הדין אליו הופנה התיק לא זוכר את עובדת ההפניה; אבדו או לא עודכנו פרטי הלקוח כך שלא ניתן ליצור עמו קשר ועוד.

איפיוני המערכת המוצעת:

- המעביר יבצע תיעוד מלא של התיק המועבר.
 - כל עו"ד שיירשם למערכת יוכל לבצע הן העברה והן קבלה של תיקים.
 - המערכת תשווק במודל עסקי של דמי מנוי חודשיים בלבד.
 - שכר הטרחה הוא עניין למשא ומתן עם הלקוח בלבד. למערכת אין כל קשר לכך.
 - תקנון המערכת קובע באופן מפורש כי על עורך הדין לפעול בין היתר לפי כללי האתיקה תוך ציון ספציפי של כללי העברת תיקים בין עורכי דין ובכללם כלל 30 לכללי האתיקה המקצועית.
 - עו"ד שיעבור על כללי האתיקה, תופסק פעילותו במיזם.
- עמדת הוועדה:** הוועדה בחנה קיומה של מניעה אתית על פי הדין:

1. סעיף 58 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

"עורך דין לא יעסוק במקצועו בשותפות עם אדם שאינו עורך דין או עם אדם שאינו עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א, ולא ישתף אדם כזה בהכנסותיו - אם ברוטו ואם נטו - בתמורה לשירותים, סיוע או תועלת אחרת לעסקו. אולם רשאי עורך דין לשתף בהכנסותיו את בן הזוג, הצאצאים וההורים של שותפו, בהווה או בעבר, שנפטר בעודו חבר הלשכה או בעודו רשום במרשם כהגדרתו בסעיף 98א ושל עורך דין או של עורך דין זר שממנו רכש את עסקו".

עולה השאלה, האם עצם תשלום דמי המנוי לחברה בע"מ בגין מערכת שמסייעת בהליך הפניית התיקים מהווה שיתוף בהכנסות, בניגוד לסעיף 58 לחוק, לטענת הפונה- התשלום למפעיל המערכת נעשה על דרך תשלום קבוע, שאינו מותנה בהעברת התיק מדובר בתשלום שנושא בו עורך הדין, לבחירתו, בגין שירותי התייעוד של המערכת.

2. כלל 11ב' לכללי לשכת עורכי הדין [אתיקה מקצועית] התשמ"ו-1986

כלל 11ב(א) קובע כי "עורך דין לא ייתן שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף - שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין - הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים".

לטענת הפונה המערכת מאפשרת לתעד את העברת התיקים, תוך שפעולת ההעברה או ההפניה נעשית בין עורכי הדין. העברת התיק איננה נעשית על ידי המערכת.

3. כלל 30 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986

כלל 30 לפיו "עורך דין המעביר ענין לטיפולו המקצועי של חברו, לא יהיה זכאי לחלק בשכר הטרחה אלא אם כן הוסכם במפורש אחרת, ובלבד שאם נבצר מעורך הדין המעביר לטפל בענין בשל הוראות סעיף 14, אסור לו לקבל תשלום כלשהו מעורך הדין המקבל את הענין לטיפולו".

לטענת הפונה כחלק מהחברות במערכת, נדרשים עורכי הדין לפעול לפי כללי האתיקה וכלל 30 ביניהם.

בעוד שהמיזם מוצג כמערכת לתיעוד פרטי ההפניה, בפני הוועדה עלה חשש כי הוא יכול להתפתח ל"פלטפורמת מסחר" שכן, כל עו"ד שיירשם למערכת יוכל לבצע הן העברה והן קבלה של תיקים. עצם קיומה של פלטפורמת מסחר עלולה להוביל לכדי ביצוע עבירה אתית, בהיותה מבוססת על החריג לכלל 30, על פיו עורך דין לא יחלוק בשכ"ט בגין עניין שהעביר אלא אם הושגה הסכמה (זו מטבע הדברים חייבת להיות של עורך הדין הנעבר והלקוח כאחד).

על ידי כך, עלולה להיווצר מציאות בה עורכי דין רוקמים עסקאות מאחורי גבם של לקוחות, בניסיון לסכם את פרטי העברת התיק, תוך שהם מציגים בפני הלקוח אך ורק את ההסכמה המוגמרת ברגע הנוח מבחינתם, דבר היוצר מציאות שאינה רצויה, מהטעמים הבאים:

1. רכיחת עסקה מאחורי גבו של הלקוח - כמוסבר לעיל ניתן להניח שבמקרים רבים, עורך הדין המעביר יציע ללקוח את העברת התיק בנסיבות בהן כל שעל הלקוח הוא לומר "כן" להצעה מסוימת (זהות המטפל; שכ"ט), שגובשה זה מכבר.

2. ניתן גם להניח, כי העסקה שתוצג ללקוח תהיה זו הכדאית ביותר בעבור עורך הדין המעביר, ולא דווקא העסקה הכדאית ביותר מבחינת הלקוח (מבחינת שכר הטרחה ומבחינת רמתו ובקיאיותו של עורך הדין הנעבר). האמור מהווה ניגוד אינטרסים כפשוטו האופף את "העסקה" שגובשה במתכונת זו.

3. מצבים כאלה עלולים לעורר תרעומת ואף להבאיש את ריחו של ציבור עורכי הדין, שעוסקים במסחר בתיקים ביניהם וסוגרים "דילים" (גם אם מותנים בהסכמה), בשעה שהלקוח היה סבור כי הם מטפלים בענייניו לגופם, ובמקום עוסקים במסחר כאמור שלא בידעתו.

4. ניתן לצפות מעורך דין שאינו מעוניין או אינו יכול לקבל תיק לטיפולו, כי יעמיד את הלקוח על כך בהזדמנות הראשונה ולמצער בתוך פרק זמן סביר, בהתאם לנסיבות העניין. לעומת זאת, פלטפורמת המסחר האמורה מתמרצת עיסוק בהפניית התיקים וברכיחת הסכמי תיווך בהם; ההודעה ללקוח תבוא לאחר מכן, בעיתוי המתאים לעורך הדין המעביר - לא בהזדמנות הראשונה ולא דווקא בעיתוי שנדרש ללקוח.

ההחלטה: לאחר דיון מעמיק בפנייה, מצאה הוועדה כי המיזם אינו עומד בכללי האתיקה מהנימוקים שלהלן:

המערכת המוצעת מספקת תיעוד של פרטי ההתקשרות בין עורכי הדין בקשר עם העברת התיק הספציפי כגון, שמות עורכי הדין וההסדר הכספי ביניהם. אולם, בנוסף למידע זה, מידע על אודות התיק ופרטי הלקוחות מועלה אף הוא למערכת לצורך העברתו בהמשך לעורכי דין אחרים.

כתוצאה מכך, פרטי הלקוח ופרטי המקרה בגינו פנה הלקוח אל עורך הדין הופכים להיות מידע החשוף לגוף מסחרי שאינו עורך הדין, ללא ידיעתו של הלקוח ולצורך עשיית שימוש על ידי גוף אחר ולמטרת יצירת רווח (דמי תיווך) עבור עורך הדין שאינו יכול לטפל בתיק מסיבותיו הוא.

הסיטואציה המתוארת לעיל אינה עומדת בכללים לכאורה, מאחר ונוצר חשש להפרת חובת הסודיות המוטלת על עורכי דין, דבר אשר אינו עולה בקנה אחד עם כבוד המקצוע וחובתו של עו"ד.

ככל שאדם מעוניין לחלוק את פרטיו ופרטי עניינו המשפטי עם גוף חיצוני כאמור, הוא רשאי לעשות זאת ישירות מול אותו גוף ואין זה ראוי שהעברת מידע זה תעשה על ידי עורך הדין, אלא אם עורך הדין נשכר למטרה זו כחלק משירותיו המקצועיים.

ככלל, מיזמים מהסוג האמור אשר נראה כי סופם ליצור פלטפורמות מסחר בתיקים, מעוררים קושי רב בהיבט האתי וועדת האתיקה הארצית מוצאת לנכון כי יש להימנע מלהתירם.

[ראו החלטת ועדת האתיקה הארצית את 11/18 אשר פורסמה בבטאון "אתיקה מקצועית", גליון מס' 67]

[מספר החלטה את 75/19]

אימות תצהירים כדין

התלונה: פניית הנהלת בתי המשפט, לפיה הנילון הגיש בקשה לצווי עיקול זמניים בשם מרשו במעמד צד אחד. תצהיר התמיכה בבקשה לא הפנה למסמכים שצורפו לה, ולכן ביהמ"ש הורה על הגשת תצהיר מתוקן. בתוך פחות משעה אחת הוגש מסמך הנחזה לתצהיר שיש בו הפניות לנספחים, אולם ההשוואה בין חתימות המצהיר העלתה ספקות בנוגע לנסיבות ההחתמה – וזאת נוכח הזהות החזותית לכאורה בין החתימות. ביהמ"ש הורה לנילון להגיש את המקור של שני התצהירים. בתגובה לכך, הוגש תצהיר נוסף שאינו אחד משני התצהירים הקודמים, אלא תצהיר אחר – בו מצהיר מרשו של הנילון כי הוא חתם על התצהיר הראשון והתצהיר המתוקן בפני הנילון. ביהמ"ש הורה לנילון לצרף את התצהירים המקוריים, אולם אלו לא הוגשו. הנילון טען כי שני התצהירים נחתמו על ידי מרשו במשרדו. מרשו הצהיר על כך בביהמ"ש ובתצהיר נוסף שהוגש לביהמ"ש בו אישר כי הוא חתם על שני התצהירים ואין המדובר בזיוף. עו"ד נוסף אישר כי התצהיר אומת כדין.

ההחלטה: השאלה האם מדובר באותה החתימה בדיוק באופן בו מדובר בזיוף או פברוק כלשהו של החתימה, בניגוד לדיני אימות התצהירים וכפי שעולה ברמיזה מהחלטת ביהמ"ש, אינה בידיעת הוועדה. מקום בו מרשו של הנילון שב והצהיר בכתב ובעל פה כי הוא חתם כדין על שני התצהירים, ומקום בו עו"ד נוסף – חבר לשכה, מציין כי התצהירים המקוריים אומתו כדין, לא נמצא כי קמה תשתית ראייתית לצורך המשך הבירור. התלונה נגנזה בהעדר ראיות מספיקות, ככל שתתקבל החלטה שיפוטית בעניין יוכל המתלונן לשוב ולפנות אל הוועדה.

[מספר החלטה את 102/19]

יחסי חברים

התבטאויות

התלונה: המתלונן, עו"ד במקצועו, הגיש תלונה נגד נילון ונילונה במסגרת תיק מעמד אישי אשר מתנהל בביה"ד הרבני בין בני זוג, כאשר הגבר מיוצג ע"י הנילונים ואילו האישה מיוצגת על-ידו. לטענת המתלונן, הנילונים מכפישים אותו ופוגעים בו במטרה להסית את האש מהמיוצג על ידם. המתלונן צירף לתלונתו תגובה חתומה ע"י הנילון בה הוא מציין את עברו הפלילי והאזרחי של המתלונן, בצירוף פסקי דין בעניינו והכל במטרה להכפיש אותו בפני ביה"ד הרבני.

ההחלטה: מהנספחים לתלונה ניתן ללמוד כי הנילונה אינה קשורה לטענות המפורטות בתלונה, שכן, היא אינה חתומה כלל על התגובה "המכפיש" בגינה הוגשה התלונה והטענות אשר נטענו כלפיה אינן מגובות בראיות כלל והוועדה הורתה לגנוז את התלונה כנגדה. לעניין הנילון החתום על התגובה "המכפיש" ניכר כי זו לא הגיעה בתוך חלל ריק, וכי היו חילופי דברים עוד קודם לכן בין הצדדים. הנילון חשף את עברו של המתלונן במסגרת "בקשה להבהרה: מי מייצג את האישה" שהוגשה לביה"ד הרבני, לאור חשדות שהתעוררו כגון - מה שמו האמיתי של המתלונן, היותו מואשם בעבירות התחזות, היותו מייצג טרם הסמכתו ועוד. ניכר, כי אלו היו רלוונטיות להליך ולאור היות ההליך עדיין מתנהל, הוועדה החליטה על גניזת התלונה גם בעניינו של הנילון.

[מספר החלטה את 157/19]

התבטאויות

כלל 31 - העדר ניסיון ליישב סכסוך טרם הגשת תביעה

התלונה: המתלוננים הגישו תלונה בעניין התבטאויות הנילון כלפיהם, הן במסגרת כתבי בי-דין והן במהלך דיונים בבית המשפט. בנוסף, התלוננו כי הנילון פתח בשם מרשו בהליך משפטי כנגד המתלונן 1 ללא ניסיון ליישב את הסכסוך בדרכי שלום. במסגרת התיקים נשוא הסכסוך, הוגשו כתבי בי-דין על ידי הנילון, אשר כללו, בין היתר, את האמירות הבאות: "סגנונם ואופן כתיבתם הינו סגנון אלים ושקרי שנועד כל כולו לא לעזור לביהמ"ש בעשיית צדק אלא לבזות ולהשפיל את הצד השני"; "ראוי שאחת ולתמיד בימ"ש יאמר להם חד משמעית עד כאן, הגיע הזמן שתכתבו בצורה מכובדת כראוי לעו"ד ולא בשפה נמוכה, בוטה, הגובלת באלימות מילולית"; "את הסגנון האמור ניתן להגדיר כשפת ביבים"; "שחצנות, יהירות וזלזול בביהמ"ש ובמשיבה"; "כל כולה של בקשה זו, כפי שאראה בהמשך, רצופה הטעיית ביהמ"ש, סילוף העובדות וסילוף הוראות החוק. על מנת לחפות על הרדידות וחוסר המקצועיות נוקטים המבקשים בנשק שמקובל היום ברשתות והוא שפת ביבים, המבקשים משמיצים ומכפישים את המשיב וב"כ מתוך הנחה שזה יחפה על הבקשה חסרת הבסיס"; "הם משקרים ומרמים את חברת שולטן ע"י העמסת הוצאות, כגון שכ"ט ב"כ המבקשים על הדו"חות הכספיים, הוצאות שאין להם כל זכות לנכות"; "המבקש כשאמר את הדברים שיקר ביודעין ולשקר ביודעין לא יכול לדור בכפיפה אחת עם תום לב".

לטענת המתלוננים האמירות לעיל הינן בעלות אופי אשר אינו הולם את מקצוע עריכת הדין ומהווה הפרה של הוראות הדין במישור זה. כן טענו המתלוננים, כי הנילון פתח בשם מרשו בהליך משפטי נגד המתלונן 1 מהמתלוננים ללא ניסיון ליישב את הסכסוך בדרכי שלום. יצוין, כי בטרם פתח הליך משפטי, פנה הנילון למתלונן 1 במכתב התראה ובו דרישות הבהרה ופיצוי בגין הנטען כהוצאת לשון הרע כלפי מרשו.

הנילון, בתגובתו, תיאר התנהגות משפילה של המתלוננים כלפיו וכלפי מרשו. בתשובתו טען כי בכל התיקים המתנהלים בין הצדדים המתלוננים. "מצטיינים בניסוחים פוגעניים ומעליבים". כדוגמאות לניסוחים אלה הובאו הציטוטים הבאים: **"התנהלותו המחפירה והראויה לכל גנאי"; "הליך שגוי, חסר סיכוי ותכלית"; "אחת הדוגמאות הבולטות ביותר בתולדות המשפט בישראל לשימוש לרעה בהליכי משפט, לחוסר תום לב ולזלזול באינטליגנציה של הקורא"; "הבקשה המחוצפת וההזויה"**. באשר לטענה כי הפר את סעיף 31 לכללי לשכת עורכי הדין, השיב כי המתלונן 1 קיבל התראה שעליה כלל לא טרח להשיב.

ההחלטה: התבטאויות הנילון כלפי המתלונן כפי שהובאו בתלונה אינן עולות בקנה אחד עם ההתנסחות המצופה מעורך דין. עורך דין הינו פקיד בית המשפט על כל המשתמע מכך, ועליו לנהוג באופן מכבד ומרוסן כלפי חבריו למקצוע, ובכלל זאת דרך התבטאותו בכתב ובעל פה. יחד עם זאת, אף אם ההתבטאויות קשות ומוטב היה לו נוסחו אחרת, הן אינן חוצות את הרף העולה כדי עבירת משמעת. באשר לטענה שהנילון לא פעל כמתחייב בכלל 31 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, טען הנילון שהמתלונן 1 קיבל מכתב התראה שעליו לא השיב ולא נמצא כי נעברה עבירה. הוועדה מצאה לנכון להעיר לנילון כי על עורך דין להקפיד להתבטא בלשון נקייה ומכובדת בכתבי בי-דין וביחס לחבר למקצוע, ובפרט לאמירות הקשות שנאמרו בדיון.

[מספר החלטה את 184/19]

התנהגות שאינה ראויה

סכסוך אזרחי בין יורשים

התלונה: המתלונן והנילון הם אחים שקיבלו בירושה יחד עם 7 אחיהם הנוספים, קרקע חקלאית. היורשים החליטו למכור את הקרקע לקונה ולטענת המתלונן הוסכם כי יקבל עבור חלקו סך של 125,000 ש"ח והמיסים וההוצאות יחולו על הקונה. לטענת המתלונן, הנילון שינה ללא ידיעתו את התנאים שסוכמו, רשם סכום תמורה אחר והחתים אותו באמצעות אחיהם המשותף על מסמכים שונים ממה שהוכנו תחילה. כמו כן, לטענתו הנילון הגיש הצהרה כוזבת ורשם סכום תמורה שונה מהמוסכם בין הצדדים, ככל הנראה על מנת לחסוך בתשלום מיסים שחלים על הקונה, וכן, רשם את עצמו כמייצג במיסוי מקרקעין ללא הסכמת המתלונן, ללא כל הרשאה, ואף לא מסר לו את המסמכים המקוריים של העסקה. הנילון ציין, כי התלונה הוגשה על רקע סכסוך אישי משפחתי ואין לה בסיס ענייני מאחר ובמעמד חתימת הסכם המכר נחתמו גם כל המסמכים הנדרשים וכולם חתמו במעמד זה. הנילון ביסס טענותיו בראיות מתאימות ותצהירים של יתר היורשים.

ההחלטה: מדובר בסכסוך כספי בין אחים, אשר עליו להתברר בפני ערכאה שיפוטית מתאימה. התלונה נגנזה בהעדר עבירה אתית.

[מספר החלטה את 81/2019]

חיסיון

חשיפת פרטים מהליך גישור

התלונה: המתלונן מייצג את הנתבעת והנילונה מייצגת את התובעים בהליך שהופנה לגישור ע"י ביהמ"ש. הצדדים התחייבו בהסכם כי לא ימסרו ולא יציגו לבית המשפט דברים או מסמכים שנאמרו בהליך הגישור. משלא צלח הליך הגישור, מסרה הנילונה לבית המשפט "הודעת עדכון" ולפיה המתלונן אינו מסכים להצעת המגשרת והם מבקשים לשוב להמשך ההליך בביהמ"ש. המתלונן טוען כי הודעה זו מהווה הפרת החיסיון של הליכי הגישור שיש בהם ניסיון השפעה פסולה ובלתי הוגנת על בית המשפט. המתלונן אף שלח מכתב לנילונה ותבע תשלום פיצוי של 100,000 ש"ח בגין טענה של הפרת הסכם הגישור. ביהמ"ש קבע כי "אינו רואה לעסוק בהודעת המתלונן ואין בהודעה על אי קבלת הצעה כדי להשפיע על שיקול דעתו של בית המשפט".

ההחלטה: ההודעה על כך שהגישור לא צלח היתה צריכה לצאת מטעם המגשרת (שלא הודיעה לביהמ"ש עקב אי תשלום שכ"ט ע"י המתלונן). חיסיון של הליכי גישור הוא דיספוזיטיבי ומשמעו שלא למסור לבית המשפט – ללא הסכמת הצדדים – דברים או מסמכים. ההודעה אכן מפרה את ההסכמה. עם זאת, ביהמ"ש לא ראה לנכון לדון בעניין וקבע כי לא היתה השפעה על שיקול דעתו. כמו כן, המתלונן עצמו מסר לבית המשפט הודעות שונות ודברים הנוגעים להליך הגישור. מאחר וההליך העיקרי עדיין מתנהל והמתלונן רשאי ממילא לנקוט בהליכים כפי שציין. התלונה נגנזה בהעדר עניין לציבור.

[מספר החלטה את 121/19]

התחזות לעו"ד

ביצוע פעולות שיוחדו למקצוע-עו"ד מושעה

התלונה: פנייה של הנהלת בתי המשפט ולפיה הנילון עו"ד בהשעייה ייצג נתבע שכנגד בבית המשפט (טרם ההשעייה) ונדרש להגיש סיכומים בתוך תקופת ההשעייה. הסיכומים הוגשו חתומים על ידי הנילון בליווי התואר עו"ד וכן צויין, כי הוא ב"כ הנתבע שכנגד. הסיכומים פוקססו לביהמ"ש כשמספר הפקס ממנו נשלחו אינו מופיע. השופטת שקיבלה את הסיכומים וידעה על השעיית הנילון העבירה את הסיכומים להנהלת בתי המשפט על מנת שתגיש תלונה ללשכת עורכי הדין.

בתגובתו ציין הנילון, כי בשל המצב של התיק שהיה בשלבי סיום, החומר הרב, הזמן והכסף שיידרש ע"י עו"ד אחר על מנת להגיש את הסיכומים, הוא עצמו הכין את הסיכומים טרם ההשעייה והעביר אותם ללקוח כדי שזה יגיש אותם. לדברי הנילון, הוא רשם בטעות את שמו על הסיכומים וביקש ממרשו למחוק את שמו מהסיכומים לפני ההגשה ולרשום את שם מרשו, אלא שמרשו שכח והגיש את הסיכומים עם שם הנילון.

ההחלטה: עיון בסיכומים מלמד כי הם מתייחסים במספר מקומות לסיכומי התובע שכנגד ומכאן ברור כי הוכנו במועד בו היה הנילון מושעה. הוועדה החליטה להעמיד לדין משמעתי את הנילון.

[מספר החלטה: את 270/18]

בקשה להקלה באמצעי משמעת

קיצור תקופת השעיה

הבקשה: בהתאם לחוק הקלה באמצעי משמעת המוטלים על בעלי מקצועות מוסדרים, התשע"ז 2017 (להלן: "החוק"), מוקנה לנשיא המדינה הסמכות להעניק חנינה בין השאר לעורכי דין שהושעו מן הלשכה (או הוצאו לצמיתות). בהתאם להוראות סעיף 3(ב) לחוק, נדרשת ועדת האתיקה הארצית, להגיש למחלקת החנינות את חוות דעתה בנדון.

המבקש, בעל נסיבות חיים קשות ביותר, הורשע בכך שלא עדכן את לקוחותיו בדבר סיום טיפול בתיק של בתם, בדבר גובה הפשרה או בדבר קבלת כספים מחברת הביטוח. בית הדין המשמעתי המחוזי הרשיע את המבקש בעבירות קיזוז שלא כדין - שליחת יד בכספי הלקוח - התנהגות שאינה הולמת את מקצוע עריכת הדין, עבירה לפי סעיף 61 (3) לחוק; אי מתן דיווח על קבלת כספים ו/או על קיזוזם, עבירה לפי סעיף 40 לכללים יחד עם סעיף 61 (2) לחוק; אי שמירה על כבוד מקצוע עריכת הדין, עבירה לפי סעיף 53 לחוק. על המבקש הוטל עונש השעיה בפועל מעיסוק במקצוע עריכת הדין לתקופה של 8 חודשים בפועל, 24 חודשי השעיה על תנאי וכן, תשלום קנס בסך של 5,000 ש"ח.

המבקש ערער לבית הדין הארצי ושם הוחלט לזכות את המבקש מעבירה שליחת יד בכספי לקוח ואי דיווח על קבלת כספים. הרשעותיו האחרות נותרו על כנן. ביה"ד הארצי החליט להפחית את עונש ההשעיה כך שיעמוד על 6 חודשים בפועל ויתר העונשים כפי שנגזרו בבית הדין קמא.

בקובלנה נוספת שהוגשה כנגדו המבקש הורשע בעבירות של התנהגות שאינה הולמת את מקצוע עריכת הדין, בגין שליחת יד בכספי לקוח; אי שמירה על כבוד מקצוע עריכת הדין; ואי מתן תשובה לאשמה. התנהלותו של המבקש במסגרת ההליך בבית הדין המשמעתי המחוזי לא הייתה נקיה מתקלות ונגזרו על המבקש 48 חודשי השעיה, וכן, השעיה מותנית. המבקש ערער ובית הדין הארצי, קבע, בדעת רוב, כי אין יסוד לערעור המבקש וקיבל את ערעור הקובלת והחמיר את עונש ההשעיה בפועל של המבקש לתקופה של 66 חודשים. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי אשר הקל בעונשו של המבקש לתקופה של 48 חודשי השעיה. המבקש הגיש בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון ונדחה.

ההחלטה: בקשתו של המבקש נבחנה אולם לא נמצאו בה טעמים מיוחדים שיכולים להצדיק המתקנה בעונשו של המבקש. המבקש אמנם עומד בתנאי סעיף 3 לחוק לצורך הגשת הבקשה (ההחלטות בעניינו סופיות וכן, חלפו 10 חודשים מיום השעייתו), אולם, המדובר בהרשעה בעבירות חמורות בהן שליחת יד, זאת בנוסף לביקורת לה זכה מביהמ"ש העליון בגין התנהלותו. בנוסף, המבקש לא הציג ראיות כלל למצבו הכלכלי ואף לא ציין מהו מקום עבודתו מאז השעייתו ו/או מקור הכנסתו. מוסד החנינה נועד בין היתר, למנוע עיוות דין או חוסר צדק ולמנוע מקרים שאדם ייפגע יותר ממה שמערכת המשפט או הארגון המקצועי התכוון להעניש אותו. האינטרס הציבורי והמקצועי הינו שחבר שסרח בעבירות משמעותיות חמורות לא ישוב במהרה לשורות לשכת עורכי הדין, אם בכלל. ועדת האתיקה לא המליצה על הקלה בעונשו של המבקש.

[מספר החלטה את 185/19]

אתיקה מקצועית

| פרסום

רשתות חברתיות

השאלה: הפונה שואלת האם תוכל לפרסם את אחד משירותי משרדה בפייסבוק, תוך שהיא מציעה לקהל הקוראים לתייג מכר שלו ואשר השירות המשפטי שהיא מעניקה יכול לסייע לו.

עמדת הוועדה: ניכר כי פעולת התייג המבוקשת יוצרת מצב של שידול באמצעות אחר. הפונה מבקשת למעשה מקהל הקוראים להפנות אליה לקוחות פוטנציאליים על ידי תיוגם בפוסט שהיא תעלה. לאחר תיוגם קיימות שתי אופציות:

1. שהפונה עצמה תפנה למתוויגים - פעולה האסורה על עוה"ד שכן, היא מהווה שידול.

2. שהמתוויג יפנה אל הפונה - פעולה לכאורה מותרת, אולם נולדה מפעולה אסורה של שידול צד ג' אשר תייג את אותו לקוח פוטנציאלי.

סעיף 56 לחוק לשכת עורכי הדין קובע: **"איסור שידול לשם השגת עבודה - לא ישדל עורך דין, בעצמו או על ידי אחר, כל אדם למסור לידי עבודה מקצועית"**. לאור לשון החוק לא ניתן להתיר את הפרסום.

[מספר החלטה את 192/19]

| מתמחים

התחזות

התלונה: במהלך התמחותו עבד הנילון כיו"ר ועדת קלפי בבחירות הכלליות שנערכו. לטענתו לא שולם שכרו על ידי הסיעה שהעסיקה אותו. הוא פנה במכתב התראה לסיעה ובסופו של המכתב ציין לצד שמו כי הוא עורך דין. בפועל, הנילון הוסמך כעורך דין בערב יום שליחת המכתב. הנילון אישר את עובדות התלונה, לדבריו שלח את המכתב מספר שעות לפני טקס ההסמכה.

החלטה: אכן, היה על המתמחה להימנע משימוש בתואר טרם ההסמכה ואולם, לאור נסיבות העניין מדובר בזוטי דברים ולא נמצאה הצדקה להעמדה לדין. הוועדה החליטה על גניזת התלונה.

[מספר החלטה את 126/19]

אתיקה מקצועית

החלטות ועדת שכר טרחה

השאלה: ייצוג בתביעה בבית הדין לעבודה. בין הצדדים נחתם הסכם שכר טרחה לפיו תשלם הלקוחה 5,000 ש"ח עבור הגשת התביעה, ובנוסף 30% + מע"מ מהתוצאה. כמו כן סוכם, כי כל סכום הוצאות שייפסק יהיה שייך לעוה"ד.

עוה"ד טוען כי פסק הדין שניתן היה על סך 108,110 ש"ח פיצוי ועוד 12,000 ש"ח הוצאות. על פסק דין זה הוגש ערעור, מתוכו סיכמו הצדדים לערעור כי סך של כ-47,000 ש"ח אינו במחלוקת. נטען כי עוה"ד דורש שכר טרחה בסך של 54,947 ש"ח, שהם למעלה ממחצית סכום הפיצוי שנפסק, עוד בטרם הערעור.

עוד צויין, כי לסכום הפיצוי התווסף לפי פסק הדין סכום של כ-15,000 ש"ח נוספים בגין ריבית והצמדה ובסופו של עניין קיזז עוה"ד ללקוחה את התשלום הראשוני בסך 5,000 ש"ח, זאת לפנים משורת הדין והוסיף כי שכרו, כולל ההוצאות שנפסקו עומד על 42,980 ש"ח + מע"מ, המהווים כ-31% מסך פסק הדין שניתן בערכאה הראשונה, זאת לאחר קיזוז 5,000 ש"ח. עוה"ד מציין כי מדובר בתיק שטופל במלואו עד מתן פסק דין לאחר ניהול הוכחות וסיכומים ומבקש לקבוע שכר ראוי בגין ייצוג בערעור.

עוה"ד מחזיק בנאמנות סך של כ-75,000 ש"ח שנתקבלו מהנתבעת בתיק בו ייצג את הלקוחה.

תשובת הוועדה: נוכח העובדה כי מדובר על צדדים שחתמו על הסכם שכר טרחה מחייב, שלכאורה לא נפל בו פגם, וככל שאכן פסק הדין קובע פיצוי בתוספת ריבית, הצמדה והוצאות כמתואר בתגובתו של עוה"ד טל, הרי שדרישת שכר טרחה בסך של 42,980 ש"ח + מע"מ הינה בגדר הסביר.

יחד עם זאת, הצדדים מופנים להוראות סעיף 88 לחוק לשכת עורכי הדין ויובהר, אם וככל שייקבע בערעור בין פס"ד ובין בפשרה שיש להחזיר סכום כלשהו, יש גם להחזיר בהתאמה את החלק היחסי בשכ"ט.

[החלטה מספר שכ"ט 53/19]

השאלה: עוה"ד פנה בעניינו של לקוח, אותו ייצג בתביעה לנכות מעבודה מול הביטוח הלאומי. במסגרת הטיפול בתביעתו של הלקוח הושגו נכויות זמניות בשיעורים שונים לתקופה של 10 חודשים, לאחריהם נקבעה ללקוח נכות קבועה המזכה בקצבה חודשית. עוה"ד מבקש לדעת כיצד עליו לגבות שכר טרחתו מהלקוח, והאם התקופות הזמניות נכללות בתקופות בגינן נגבה שכר טרחה.

תשובת הוועדה: סעיף 315' (א)(2)(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 קובע כי קצבה זמנית תהיה חלק ממניין 60 חודשי הקצבה שמותר לגבות לפי החוק. יש לשים לב כי כשמדובר בנכות מעבודה, לפי סעיף 315' (ג) (5) יש לחשב את התקופה בגינה התקבלו דמי פגיעה כחלק ממניין 60 החודשים.

[מספר החלטה שכ"ט 49/19]

השאלה: עו"ד ייצג את הלקוח, בתביעה בגין נזקי גוף. בין הצדדים לא נכרת הסכם שכ"ט. בסיומו של הליך, קבע ביהמ"ש פיצוי בסך 560,000 ש"ח + 20% שכ"ט עו"ד בתוספת מע"מ.

עו"ד מבקש את הסכום שנפסק. הלקוח מצדו מאשר את טענות עו"ד ומבקש חו"ד של הוועדה באשר לשכ"ט שנפסק וכן לברר באם שכר הטרחה הנו מתוך 560,000 ש"ח או מתוך כל הסכום.

תשובת הוועדה: שכר טרחה בשיעור 20% כפי שנפסק הנו מקובל וסביר לתביעות מסוג זה. את שכר הטרחה מחשבים מלמעלה - קרי מתוך כל הסכומים שנפסקו למעט הוצאות שהוציא הלקוח.

הוועדה חוזרת שוב על החשיבות של החתמת הלקוחות על הסכם שכר טרחה טרם תחילת העבודה. [החלטה מספר 36/19]

השאלה: עו"ד ייצגה לקוחה, נכה המרותקת לכיסא גלגלים ואם חד הורית ל-5 ילדים. עו"ד ביקרה אצל הלקוחה והחתימה אותה על ייפוי כוח ועל ויתור סודיות רפואית. בין הצדדים לא נחתם הסכם שכ"ט ועורכת הדין טוענת שהשאירה אצל הלקוחה דף פירוט של הביטוח הלאומי לפיו סיכמו כי שכר טרחתה יהיה 15% לפי ההסבר של הביטוח הלאומי וכן, הוצאות בסך 600 ש"ח.

עיקר המחלוקת נעוצה בעובדה כי עורכת הדין השיגה ללקוחה קצבה מהביטוח הלאומי, אך ללקוחה היה חוב בשל מזונות שקיבלה ממוסד זה ולכן קוזזו חובותיה מסכום רטרואקטיבי של הקצבה, ובנוסף גם הופסקו לה תשלומי המזונות ממוסד זה בעקבות הקצבה שהושגה לה.

עורכת הדין טוענת כי חובותיה האישיים של הלקוחה אינם מעניינה ואינם אמורים להשפיע על שכרה. עיקר הסכסוך נעוץ בכך שאין הסכם שכ"ט בין הצדדים.

תשובת הוועדה: כפי שציין עו"ד, אכן חובותיה האישיים של הלקוחה אינם אמורים להשפיע על גובה שכר הטרחה ראו סעיף 1315(ג)(2) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995. הוועדה מציינת כי שיעור של 15% כשכר טרחה הנו סביר בכפוף לכך שעו"ד גבתה דמי פתיחת תיק בסך 800 ש"ח בלבד, בצירוף מע"מ. ככל שעו"ד גבתה סכום גבוה יותר, אזי, שכה"ט הסביר יעמוד על 13.75% + מע"מ מגובה הקצבה.

מאחר שאין בידי עו"ד הסכם שכ"ט בכתב, אזי יחולו הוראות סעיף 1315' לחוק הביטוח הלאומי ולפיו, עורכת הדין תוכל לגבות עד 85% מהשכר כמצוין לעיל. הוועדה שבה ומדגישה את החשיבות של החתמת הלקוחות על הסכם שכר טרחה טרם תחילת העבודה. [מספר החלטה 59/19]

השאלה: לוועדת שכ"ט הוגשו בקשות לעיון מחדש בתיק שכ"ט 66/16 ובהמלצה אשר פורסמה בגיליון אתיקה מקצועית 64 בנושא פרשנות שניתנה על ידי הוועדה לתוכן והיקף המילים "הוצאות משפטיות" בסעיף 6(ג) לחוק המכר (דירות), התשל"ג-1972, עמדת הוועדה כפי שפורסמה בעבר, מנוגדת לנייר עמדה אשר נחתם לאחרונה על ידי הממונה על חוק המכר מטעם משרד הבינוי והשיכון.

תשובת הוועדה: עיקר השאלה האם הסך המקסימאלי הקבוע חוק המכר, כולל הוצאות בעבור עריכת תשריט בית משותף ואגרות ממשלתיות.

החלטת הוועדה משנת 2016 לפיה "הסכום המקסימאלי כולל את כל ההוצאות, לרבות, תשריטים, רישום פרצלציה ורישום בלשכת המקרקעין" מבוססת על פרשנות רחבה לסעיף 6(א)(3) לפיו, "כל הוצאה אחרת הקשורה לרישום הזכויות על פי חוזה מכר".

לאור פרסום נייר העמדה מטעם הממונה על חוק המכר, נערך דיון מחדש והוועדה מאמצת את עמדת הממונה המצ"ב. [מספר החלטה שכ"ט 74/19, 75/19, 84/19]

עמדת הממונה:

מדינת ישראל
משרד הבינוי והשיכון
ממונה חוק המכר

לכבוד
יום / מוכר דירה / קבלן

ד' בכסלו תש"פ
02/12/2019

שלום רב,

הנדון: נייר עמדה מטעם ממונה חוק המכר – גבייה בגין תשריט בית משותף ואגרות ממשלתיות

מבוא

מסמך זה כולל הבהרה הנוגעת לאפשרות של יום לגבות מרוכש דירה תשלום בגין עריכת תשריט בית משותף, וכן תשלום בגין אגרות ממשלתיות וזאת בהתאם לעמדת היועץ המשפטי של משרד הבינוי והשיכון בכל הקשור להוראת סעיף 6 לחוק המכר (דירות), תשל"ג-1973 (להלן: "**חוק המכר דירות**") העוסק ב-"הגבלת גובה ההוצאות המשפטיות במכירת דירה ואופן תשלומן".

עמדת משרד הבינוי והשיכון

חוק המכר דירות קובע כי מוכר דירה רשאי לגבות מרוכש דירה השתתפות בהוצאות משפטיות בסכום אשר אינו עולה על הקבוע בתקנות שהותקנו מכוח החוק האמור - תקנות המכר (דירות) (הגבלת גובה ההוצאות המשפטיות), תשע"ה-2014.

הוצאות משפטיות מוגדרות בחוק המכר דירות כשכר טרחת עורך דין המייצג הן את המוכר והן את הקונה בעסקה למכירת דירה, בעד פעולות אלה:

- רישום וניהול רשימה של בעלי הזכויות על פי חוזה המכר, מיום המכירה ועד יום רישום זכויות אלה בלשכת רישום המקרקעין;
- רישום הזכויות על פי חוזה המכר בלשכת רישום המקרקעין, ובכלל זה רישום בית בפנקס בתים משותפים ושינוי או תיקון לצו רישום בית משותף;
- כל הוצאה אחרת הקשורה לרישום הזכויות על פי חוזה המכר.

על פי עמדת היועץ המשפטי של משרד הבינוי והשיכון, יש לפרש את מגבלת ההשתתפות בהוצאות משפטיות הקבועה בחוק, כמתייחסת לשכר הטרחה שמקבל עורך הדין עבור השירותים המקצועיים שהוא עצמו מספק, ישירות. מכאן, שתשלום עבור ביצוע מדידות והכנת התשריט, שהינן פעולות אשר אינן מתבצעות בהכרח על ידי עורך הדין, וכל שכן תשלום בגין אגרות ממשלתיות ששילם היום לצורך ביצוע הרישום של הדירה - לא נכללות בגדר מגבלה זו.

עמדת ממונה חוק המכר

באשר לחובה לספק בטוחה כנגד תשלום הוצאות אלה, יוזכר כי הגדרת "מוכר הדירה" בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 הינה "כל סכום שהקונה התחייב לשלם למוכר בחוזה המכר בקשר לרכישת הדירה". בהתאם לכך, כל סכום אשר הקונה התחייב לשלם למוכר במסגרת מערך ההסכמים אשר נחתם לעניין מכירת דירה, הינו חלק ממחיר הדירה לעניין חוק זה כך שההוצאות המתוארות במסמך זה הינן חלק ממחיר הדירה ועל כן על היום לספק לרוכש הדירה ערבויות חוק מכר בגין גביית הוצאות אלו.

גרייז עמית
ממונה חוק המכר

קריית הממשלה, מרח' ירושלים, ת.ד. 18110 מיקוד 91180
מל': 02-5847910 פקס: 02-5847643 E-mail: dira@moch.gov.il

שכר טרחה בתביעות פל"ד

החלטה עקרונית: הוועדה שבה ומדיגשה כי ההחלטה שפורסמה בגיליון "אתיקה מקצועית" מס' 41, בתיק שכ"ט מס' 141/09, עומדת בעינה.

הוועדה מבקשת להבהיר, פסה"ד העקרוני העוסק בעניין שכ"ט בתביעות שעילתן חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, אינו דן בסוגיה הנוגעת למקרים שבהם יש מחלוקת אמיתית בדבר שאלת החבות.

בהקשר זה מבקשת הוועדה לציין, כי כאשר התקיימו דיונים בכנסת בהליכי החקיקה של חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, אחד הנימוקים לקביעת שכ"ט מופחת לעוה"ד העוסקים בתביעות מסוג זה, היה הנימוק שאין עוד צורך לטפל משפטית בכל ההיבטים הנוגעים לשאלת החבות. מן הלאו ניתן ללמוד על ההן, דהיינו, שבאותם מקרים שבהם קיימת מחלוקת כנה ואמיתית בשאלת החבות, אזי, יש מקום לקבוע שכ"ט גבוה מן המגבלה הקבועה בחוק ובכללים. דהיינו שכ"ט הנוהג בתביעות נזיקין בכלל.

[מספר החלטה שכ"ט 41/2019]

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית